

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 6. aprila 2017 - Leto XXVII, št. 14

VELIKONOČNA DELAVNICA V VRTCU MONOŠTER

stran 3

*Strokovno izobraževanje za učitelje
stran 3*

*Z jakon iz oči v oči
stran 5*

*Vsakšo nedelo sem pri meši
stran 8*

DRAUT NA GRANICI – TAKŠEN IN OVAKŠEN

Od 27. marciša so granico pred begunci in/ali migranti zaprli s pravnimi sredstvi tō, od paunauči toga dneva je začno valati na Vogrskom zakon, steri pravi, ka begunci (menekültek), steri ščejo priti na Vogrsko, morajo ostati v takzvani tranzitni conaj pa včasim notdati prošnjo za azil (menekültkérelem). Valas na tau prošnjo morajo počakati v tej zaprtij conaj, stere so notri v rosag zaprejte, oprejte so pa nazaj prauti Srbiji. Če jim prošnjo zavrnejo, morajo titi nazaj v tisti rosag, iz steroga so prišli. Pred begunci so tak zdaj dvojne ovire: tehnične (ograje iz drauta) kak prvi draut, pa pravne (novela zakona), kak drugi »draut«. Vogrski predsednik vlade Viktor Orbán pravi, ka s tejm Vogrska ne brani samo svoj rosag, liki pomaga Avstrijcom pa Nemcom tō, ka leko bole mirno spijo.

Na draut na granici se ešče dobro spaumnimo Porabski Slovenci tō, bar srejdnja pa starejša generacija. V sejnci takšoga drauta smo živali vse do leta 1989. Tisti lidgé, steri so živali znautra v rosagi, so dostakrat za tau spoj nej vedli, pa so si spoj nej znali zmisliti, ka pomeni, gda si »notra zagradjeni«.

Kak sem na televiziji vidla, draut, steroga so potegnili na srbsko-madžarski granici, je skur takšen, kakšnoga smo meli pred letom 1990 na vogrsko-avstrijski meji. Dapa ena velka razlika dunk geste. »Naš« draut je tistoga ipa zatok bijo postavljeni, nej ka bi lidgé z Vogrskoga rosaga vō šli pa bi vidli, ka se tam na pokvardjenom zahodi (nyugat) baukše pa ležejše živé. Gnešnji draut se je zatok potegno, nej ka bi lidgé notri v rosag prišli. Večina tej lidi pride iz takšni rosagov, gde je bojna, gde je kolejo, zatok pa rešivlejo svojo življenje pa žitek svoji mlajšov, iščejo mirni rosag. Tau so pravi begunci (menekültek). Pri-dejo pa takšni tō, steri bežijo pred srmaštvom, pred taum, ka njina držina nema ka gesti, nema pitne vodé. Med njimi so takšni tō, steri bi radi samo baukše živeli, oni so prej ekonomski migranti (gazdasági migránsok).

Dapa rokau na srcé, med tistimi, steri so leta 1956 bežali z Vogrskoga, je nej bilau takšni, steri so odleteli zavolo baukšoga žitka? Tej so vsi odišli zavolo politike, te so vse preganjali? Če samo poglednem naše Slovence v Porabji, največ ji je odišlo v Merko zatok, ka bi ležej živalo... Pa so je dunk vzeli, pa so njim dunk pomagali. V eni rosagaj več, v drugi menje.

Begunci, migranti, gospodarski migranti, steri na silo ščejo priti v Evropo (najbole v Nemčijo), gvūšno ne njajo tam svoj dom, svojo domovino, ka njim dobro dé. Podajo se na dugo, negvūšno paut, ka bi njim nekak pomago, najšo rešitev za nji. Evropa de mogla najti rešitev, dapa draut na granici je nej rešitev, nej takšen pa nej ovakšen. Tau mi, Porabski Slovenci najbolje vejmo.

Marijana Sukič

Nove publikacije

»KAM GREMO, PRIJATELJI?« »V SVET!«

V Pomurskem muzeju v Murski Soboti je bila predstavitev knjige »Kam gremo, prijatelji?« »V svet!« s podnaslovom *Slovenija in madžarski begunci v letih 1956 in 1957*. Knjigo

jevid krajev v Jugoslaviji, Sloveniji in Pomurju, kjer so bila begunska taborišča; zgovorna fotografija Ulica v Budimpešti leta 1956: Demonstranti in glava Stalinovega kipa na trgu Lujze

novorojenčkov), taborišča in sprejemni centri so bili v Veržeju, Radencih, Črncih na Apaškem polju in v Murski Soboti. Begunce so v Pomurju dobro sprejeli, podrobnosti o tem beremo

je izdal Inštitut za narodnostna vprašanja, avtorji razprav so: Lajos Bence: Leto šestinpetdeset je postala naša skupna stvar; Attila Kovács: Madžarski begunci v Sloveniji leta 1956 in 1957 (osrednja študija) ter Begunska taborišča in sprejemni centri v Sloveniji; László Göncz (ki se ni udeležil predstavitve): Pomoč beguncem, in Tanja Kolosa: Na kosilu z madžarskimi begunci. Uvod je napisala Edit Szilágyi Bátorfi, madžarska veleposlanica v Sloveniji, predgovor pa László Kovács, tudi urednik zbornika, ki je ob Lajos Benczeju in Tanji Kolosa publikacijo v Murski Soboti tudi podrobneje predstavil in orisal njen pomen. V knjigi je objavljenih več fotografij in dokumentov, denimo seznam oseb (80) iz Sakalovec v Porabju, ki so vas zapustili jeseni 1956, zeml-

Blaha, Uničen oklepnik na ulicah Budimpešte leta 1956, faksimile časopisnih člankov o beguncih in številni podatki.

Po zatrtju madžarske vstaje leta 1956 je državo zapustilo okrog 200.000 ljudi ali približno 2 odstotka vseh prebivalcev. Večina beguncev, skoraj 90 odstotkov, je zbežalo čez Avstrijo, 10 odstotkov pa je odšlo v Jugoslavijo. Največ beguncev je državo zapustilo novembra in decembra 1956 ter si zatočišče iskalo predvsem v Avstriji. V Sloveniji je bilo 2.361 beguncev (kot zanimivost, 14

v razpravi Lászlá Göncza in tudi drugih avtorjev.

V začetku naslednjega leta so sovjetske vojaške enote s pomočjo Kádárju zvestih čet zaprle madžarsko-avstrijsko mejo, zaradi česar se je begunska pot preusmerila proti Jugoslaviji.

V publikaciji so številni podatki in informacije, ki razgrinjajo dogajanje na Madžarskem, v Jugoslaviji in Sloveniji ter drugod v letih 1956/1957. In tudi, kako so v evropskih državah in Ameriki sprejeli in nudili pomoč beguncem iz Madžarske.

Ernest Ružič

porabje.hu

VELIKONOČNA DELAVNICA V VRTCU MONOŠTER

Minili so že štirje tedni, odkar sva vzgojiteljici asistentki iz Slovenije ponovno začeli obiskovati porabske vrtce. Zelo sva veseli, da lahko nadaljujemo z najinim delom in otrokom na prijeten ter njim razumljiv način posredujemo slovenski jezik. Prav tako naju veseli, da so naju vse vzgojiteljice in tudi otroci zelo lepo sprejeli. Da bi se bolje spoznali s starši otrok, sva obe vzgojiteljici asistentki sodelovali z ostalimi vzgojiteljicami pri izvedbi delavnice na temo Velika noč, ki je potekala v soboto, 18. 3. 2017, v Vrtcu Monošter. Delavnica je bila namenjena otrokom in njihovim staršem.

Delavnice so se udeležile skupine iz vrtca, med njimi tudi skupina, ki jo obiskujejo vzgojiteljici asistentki za slovenski jezik iz Slovenije. Otroke in starše sva nagovorili v slovenskem jeziku, nato sva se priključili k delavnicam. Otroci so s starši izdelovali najrazličnejše izdelke: zajčke, košarice za pirhe, štorke, odtiskovali so motive pomladnih cvetlic s tempera barvami. Za izdelavo so imeli na voljo različne materiale. Naše druženje je bilo sproščeno in prijetno, ni pa manjkalo niti slovenskih besed

(med drugim smo vse izdelke poimenovali tudi v slovenščini). Otroci so bili nad izdelki navdušeni in so jih z veseljem odnesli domov, da bodo okrasili dom ob pričakovanju bližajočega se praznika.

Delavnici v Vrtcu Monošter bodo sledile še delavnice v ostalih porabskih vrtcih in starše otrok že sedaj lepo vabiva, da se jih udeležijo, saj bo tudi tam priložnost, da pokramljamo v slovenskem jeziku.

*Vzgojiteljici asistentki
Andreja Serdt Maučec in Romana Trafela*

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE ZA UČITELJE

V sklopu 4-letnega pedagoškega projekta *Dvig kakovos-*

strokovno izobraževanje na temo *Predstavitev vsebin*

mozaWeb ter možnosti uporabe dvojezičnih interaktivnih učbenikov, ki ga je izvedel *Štefan Varga*, soustvarjalec dvojezičnih e- in i-učbenikov, učitelj na DOŠ Genterovci.

17 udeležencev, učiteljev seniške in števanovske šole, je dobilo zanimive informacije, kako z e-gradivi popestriti pouk in dvigniti motivacijo za učenje pri učencih. Drugi del izobraževanja bo 15. maja, prav tako na DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku.

Štefan Varga, soustvarjalec dvojezičnih e- in i-učbenikov, učitelj na DOŠ Genterovci

ti narodnostnega šolstva za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji ter slovensko narodno skupnost na Madžarskem, katerega nosilec je Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, financiran pa je s strani EU, so za porabske vrtce in šole predvidene, poleg financiranja zaposlitve učitelja asistenta, tudi izobraževalne dejavnosti za učitelje in vzgojiteljice.

20. marca se je na gornjeseniški šoli odvijalo prvo

Izobraževanja se je udeležilo 17 učiteljev in učiteljic števanovske in gornjeseniške šole

programa *mozaBook* in

Valerija Perger

Na Primorskem popejvo varaški zbor

25. marcija je Komorni pevski zbor ZSM iz Monoštra popejvo v Kopri na enom od koncertov revije *Primorska poje*. Letos je Primorska popejala od 3. marcija do 24. aprila. Na 32 koncertaj v 32 krajaj je gorstapilo kauli 220 pevski zborov.

Na koncerti v Kopri, steroza so organizirali na Osnovni šauli Antona Ukmarja, je z nami vred nastupilo 7 zborov, vsi iz slovenskoga Primorja (z obej strani granice), zvün nas, steri iz Porabja zdaj že šesto leto sodelüvlema na tej reviji. Pod taktirko *Tomaža Kuharja* smo spopejvali štiri

pesmi: porabsko ljudsko *Snoč nam je ta nauč tak lüšno vesela*

Gigan), porabsko ljudsko *Črne ouči* (prir. *Tomaž Kuhar*) in slo-

(prir. *Uroš Krek*), *Domó* v slovenski kraj (pesem *Jožefa Baše Miroslava* je priredil *France*

vensko ljudsko *Kdaj rože cveto* (prir. *Jakob Jež*).

Marijana Sukič

PREKMURJE

Zakon do podukšali

Slovenski poslanci so vužgali zeleni posvejt za podukšanje zakona o razvojni podpori Pomurski regiji (v parlamenti so ga sprejeli oktobra 2009. leta, valati pa je začno 1. januara 2010) s sterin je rosag sto najbolje vzhodnomi tali Slovenije pomočti, ka bi se potegno vö iz krize.

Prva je tak bilou, ka naj bi zakon valau do konca 2015. leta, samo ka so ga kesnej podukšali za dve leti, vej pa je rosag v šesti lejtaj nej dau obečanih 33 milijonov evronov pomoči. Poslanci, steri so že prvo podukšanje zakona soglasno (egyhangúlag) podprli, so se tö zdaj strinjali s predlogom partije Nova Slovenija, ka naj se zakon podukša do konca leta 2018. Pomurje je do zdaj daubilo 25,4 milijona evronov pomoči, je povedala Eva Štravs Podlogar z gospodarskoga ministrstva. Ona je na djileši državnoga zbora povedala tau tö, ka bi bilou dobro - in tak premišlavejo v vladajoči koaliciji tö - ka bi zakon podukšali nej samo za eno, liki za dve leti, do konca leta 2019. Letos naj bi Pomurje od rosaga daubilo 4,1 milijona evronov pomoči, drügo leto 1,6 in 2019 leta ške 1,9 milijona evronov. Največ penez - več kak 20 milijonov evronov - je bilou do zdaj ponücanih za sofinanciranje investicij in za tau, ka so se odprla nauva delovna mesta. Najmenje - okauli 110 gezero evronov - pa je rosag dau za socialno podjetništvo.

Prekmurski poslanec partije Nova Slovenija Jožef Horvat je na parlamentarnom djileši pravo, ka je v zadnji lejtaj videti, ka lidge v Prekmurji in Prlekiji malo baukše živejo, kak so prva, ške furt pa je položaj nej takši, kak bi si želeli, vej pa je bila lani v Pomurji registrirana stopnja brezposelnosti 17,4 procentna, tau pa je 6,2 procenta več kak je slovensko povprečje (átlag).

Silva Eöry

SPOMIN NA KOMANDIRJA PREKMURSKE ČETE

»...Daleč od doma in domače zemlje je zaradi izdaje moral 21. marca 1945 položiti svoje mlado življenje na prag svo-

Polaganje venca na grob Alojza Škrjanca - Mirka

bode Alojz Škrjanc - Mirko, za naš boljši danes v porabskih Sakalovcih, kjer je po napadu orožnikov, kljub opozorilu tovarišev, naj se zakrije, ker je predober cilj za sovražne krogle, streljal z brzostrelko na sovražne vojake in ščitil izpad sotovarišev. Opozorilo je

bilo prepozno, saj ga je v tem trenutku preko prsi pokosil rafal iz mitraljeza. Tovariši so ga potegnili v zaklon, vzeli njegovo brzostrelko z dvema okvirjema streliva, ker so mislili, da je mrtev. Pogrnali so se v preboj in uspeli. Čez nekaj trenutkov se je zaslüşala močna detonacija, ki jo je sprožil Mirko z bombo, ko se je zavedel in videl, da proti njemu prihajajo orožniki. Ker jim ni hotel priti živ v roke, si je tako kar sam na krut način vzal življenje...« je med ostalim prebral Milan Gaber, tajnik Krajevne organizacije

ZZB za vrednote NOB Rogašovci na pokopališču v Monoštru, središču Porabskih Slovencev, 25. marca, nekaj po 11. uri.

Ta kraj, grob partizana Alojza Škrjanca - Mirka na monoštrskem pokopališču, vrsto let obiskujejo člani borčevske organizacije iz Murske Sobote, saj

so med njenimi člani nekoč bili tudi Mirkovi soborci iz Prekmurske partizanske čete. Sobočancem se pridružujejo tudi drugi in tako je bilo tudi letos. Na pokopališču v Monoštru so se zbrali članice in člani Združenja ZZB za vrednote NOB

Spomin na padle pripadnike Rdeče armade

Murska Sobota, tudi njenih petih krajevnih organizacij (Mestna organizacija Murska Sobota, Beltinci, Tišina, Puconci in Rogašovci) ter Območne

ga združenja ZZB za vrednote NOB Lendava in Krajevne organizacije ZZB za vrednote NOB Radenci, kot posebni gostje pa predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in sodelavka generalnega konzulata Republike Slovenije v Monoš-

tru, Borisa Jesiha, Brigita Šooš. Kulturni program so izvedli šolarica in šolarji Osnovne šole Franceca Prešerna Črenšovci. Po položitvi vencev in prižigu svečk na grobu slovenskega partizana so se vsi udeleženci zbrali še pri spominskem obeležju 400-tim padlim pripadnikom Rdeče armade, ki so padli ob koncu 2. svetovne vojne v okolici Monoštra. Tudi tam je bil položen venec, krajši nagovor pa je imel predsednik Združenja ZZB za vrednote NOB v Murski Soboti Evgen Emri.

Besedilo in fotografije: Filip Matko Ficko

Filmski večer na Verici

V petek, 24. marca, so si na Verici-Ritkarovcih v okviru

vrtni, se je predsednik Društva za vas Verica-Ritkarovci

ma bila zelo dobro vzdušje in nenehen smeh. Vsak je lahko

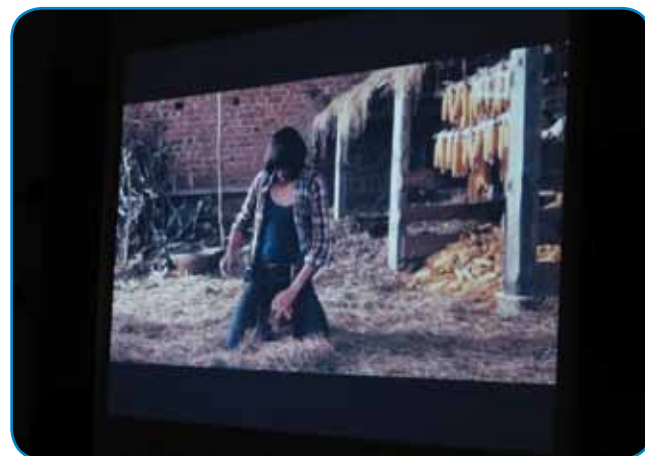
bili tudi organizatorji zadovoljni. Zveza načrtuje organi-

Veričani med ogledom filma

filmskega večera vaščani lahko ogledali slovenski film z naslovom *Traktor, ljubezen in rock 'n' roll* v organizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem. Preden se je film začel

Imre Trajbár zahvalil Zvezi, da je pripeljala ta film tudi v njihov kotichek Porabja, saj je filme, ki so v prekmurskem narečju, zelo težko najti. V dvorani sta tekom celega fil-

Veričani med ogledom filma

užival v smešnih in nerodnih prizorih, ko je »glavni junak« poskušal osvojiti žensko svojih sanj. Filmskega večera se je udeležilo precej ljudi, če vemo, da je vasica mala, tako smo

zirati v prihodnosti podobne filmske večere tudi v drugih naseljih Porabja, seveda, predvsem s takšnimi filmi, ki so v prekmurskem narečju.

A. Bedič

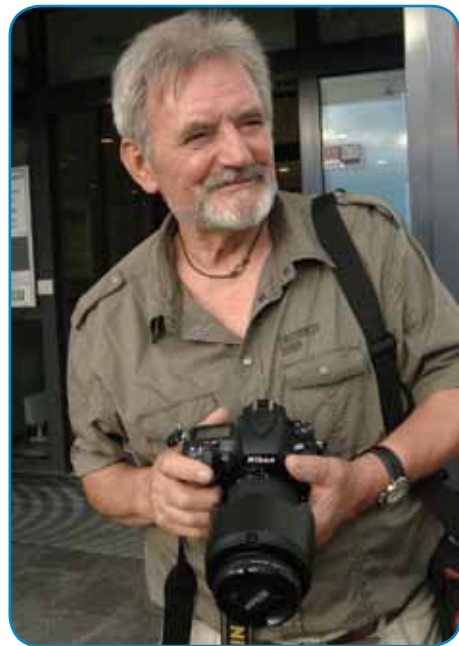
Lado Klar je pa vandrivo v Himalajo

Z jakon iz oči v oči

Sobočanca Lada Klara smo v naši novinaj že nupokazali. Tak zdaj že znate, ka so njegva velka strast in ljubezen potovanja, dostakrat povezana s pležanzjom na velke brege, kama s sebov furt nese tudi fotoaparata. Ta, gé so velki bregovi, v Himalajo, gé je najvejša gora na svejti, Mount Everest, je ušo že drugo paut. S tem si je sam najlepše gratulejro tudi za svoj 80. rojstni den.

»Nikdar sam nej taji, malo pa sam skrivno lejta. Te, gda sam biu sedemdeset lejt star, pa gda me je što pito, kelko sam star, sam pravo, ka sam biu šestdeset. Vej pa sam se nej zlago, sam se traušto. Zdaj pa, ka sam osemdeset lejt star, zdaj pa se s tejn rad hvalim, in tak sam tau lansko popotovanje v Azijo, prišo sam 5500 metrov visko, posveto tomí mojomi okrauglomi

vidiš velke, s snegom pokrite gore, si praviš, ka se je splačalo mantrati,« pravi Lado Klar, steri je furt tisti, ka najbolje

Lado Klar nejde nigdar na pout brez fotoaparata

fotojra: »Tej moji kolegi, s sterimi smo vküp ojdli, so brž steli titi, ges pa sam se tú pa tam škeu staviti, ka bi lejpe kejpe napravo. Zaglednem eno lejpo pokrajino in mi srce strepeče, kak bi bilou tau fajm pokejpati. Te si pa brodim, mo zdaj stavo svoje pajdaše ali nej, pa te dostakrat bole bežečki kaj pokejpam, pa brž dem dale.« Gda so doj ušli, je bilou malo baukše, ka te je vsakši za sebe leko ušo. Samo te pa se je zgaudilo tau, ka se je srečo z jakom, kosmatim gorskim govedom. »Nemajo samo duge dlake (szór), liki tudi velke, vügnjene roglé, stere so fejst ošpicene, tak kak bi jim ga neške nabrüso. No, in tak ges zaglednem tri jake, kak

tak ka sam ga z boti kraj porino. En bot mi je iz roke spadno, ge sam se nagno nazaj na skale in sva se gledala. Tak sam brodo, če me ške edanuk vdari, sam gotov, leko pa ka me za remen zgrabi in me v grabo liči. Vala baugi se je tau nej zgaudilo. Te sam tak dugo čako, ka je paster prišo, nej se prva vüpo dale titi,« je svoje nevarno srečanje z govedom opisoval Lado Klar in ške raztolmačo, ka je nej tak naleki tak visiko v gore titi, vej pa človeka rada glava boli. Dosta more piti, ka ovak leko dehidrejra. Pauleg toga je fontoško, ka si dobro psihično in fizično pripravleni. Prva kak bi v Azijo šli, je dosta v plamine odo, pomago pa si je tudi tak, ka je ušo v Lendavi trikrat v enom dnevi na vrejek Lendavski goric in nazaj. Tam ga je en človek gorstavo in ga pito, zakoj telko odi. »Gda sam njemi raztolmačo, ka dem v Himalajo, mi je pravo, ka morem biti trno bogati, ka si leko tau privauščim, vej pa je on v novinaj šteu, ka dosta trbej

Pod himalajskimi gorami

jubileji,« povej sogovornik, steri je vküper s šestimi Slovenci lani geseni tri kedne preživo v Nepali. »Gda smo prišli v glavni varaš Katmandu, smo se dva dni pripravljali za paut prouti viskim bregaum. Te smo se z malim fligarom, na njem je mesta za dvajsti lüdi, pelali na 2800 metrov visko. S fligarom za tau paut ponücaš menje kak vöro, če bi šli pejški pa bi nücali en keden. Naš cilj je biu Kalapathar, tau je brejg, steri je zanimivi tudi za tau, ka se z njega lepau vidi Mount Everest. Vrejmen smo meli dobro, tak ka smo vsi prišli na vrejek. Gda prideš gor in vse okraug sebe

žmetno nosi svoj ruksauk, vej pa je v njem tudi fotografška oprema. Zdaj je meu malo menje toga kak prejšnja leta, vej pa si je küpo takši fotoaparata, steri tudi dobre filme dela, tak ka je nej noso s sebov ške ekstra kamere za snemanje: »Najveške nevole sam meu s tem, ka sam mogo akumulatore za té kamere s sebov nositi. Tau je dostakrat nevola bila, ka si jih na tisti višini nindri nej mogo puniti, pa si furt skrb meu, ka ti šker nede delala. Dostakrat sam te tau šker pod bundo skrivno, na svojom tejli, ka je bole na toplom bila.«

Gé pa ške ena druga nevola za

Slovenci na vreji Kalapathara, za njimi Mount Everest

stogijo, nej pa sam nindri vido pastera. Paut je takša vauska bila, z ene strani skale, z druge prepada, globoka graba. Malo sam čako, te sam pa mogo dale titi. Te sam se malo tak poprečki postavio, pa sam šau pomalek prauti njim. Gda sam bliže prišo, me je z deset centi velikimi očmi eden navelko gledal, te pa se je v mene zagnau in me skur vdaro z roglami. Dobro, ka mam ške reflekse,

plačati, če spoj škeš tam titi v brege. Tau vala samo za velke gore, spoj za Mount Everest, tam gé smo mi ojdli, tam je nej trbelo nika plačati za tau. Ovak pa me je cejlo potovanje, s fligarom vrejd, koštalo več kak dva gezero evronov,« je ške povedo Prekmurec, steri rad odi na viske brege.

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Velki petek nede delavan den

Letos svetek baude velki petek pa etak te štiri dni leko na vüzem doma baudemo. Tašo še vejn nikdar nej bilau, ka bi tak dugo leko doma bili, dapa če smo štiri dni doma, te se moramo brigati za djesti tö, nej ka bi na vüzem lačni ostali. Kak bautoške pravijo, dotejgamau so na velki petek meli vsigdar najvejši promet. Kak baude tau letos, tau še ne vejo. Tau gvüšno, ka etak eden den menje časa baude, ka si leko nupokipüvamo na svetek. Zavolo tauga skrb moramo meti, nej ka bi v soboto v bauti prazne police čakale na nas. Ka je gvüšno, tau je tau, ka recjo pa gosečo mesau spoj malo baude, vejn samo tretina kak prva lejta. Zavolo ptiče gripe. Pa tau nede ovak v Železni županiji tö nej, tak ka če reco ali gaus škemo na vüzemski sto djati, te je najbaukše če se že zdaj poskrbimo za tau mesau. Istina, tau mesau je fejst drago, kak gosečo mesau, kak goseče jetre, zavolo tauga trgovci sprobavajo, ka bi birkečo mesau tö odavali, dapa v Železni županiji je še malo tisti, steri tau mesau pogejo. Leko ka nede rece ali gausi na vüzem, dapa tak mislim nas Porabce tau trno nede brigalo, važno je, aj baude šunka. Edni domanjo šunko majo, stero vsikši po svojom recepti dela od leta do leta vsigdar menje baude té, pa več tisti, steri si vüzemsko šunko v bauti küpijo. Leko bi dosta zmišlavalu pa gučali od tauga, kakšna mora biti edna dobra šunka, dapa tau gvüšno, ka dobro šunko fal ne more küpti. Tak ka če bola falejšo šunko küpimo, te de kvalitete tö slabša.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Štirje novi ustavni sodniki

Tri odhajajoče ustavne sodnike, in sicer Mitjo Deisingerja, Jasno Pogačar in Jana Zobca, so za naslednjih devet let nasledili Matej Accetto, Klemen Jaklič in Marijan Pavčnik. Čez slab mesec dni, 24. aprila, bo mandat potekel še ustavnemu sodniku Ernestu Petriču, ki ga bo nadomestil Rajko Knez. Državni zbor je namreč omenjeno četverico potrdil za nove ustavne sodnike. Glasovanje je bilo tajno, za izvolitev pa je bila potrebna večina glasov vseh poslancev. Accetto je prejel 75 glasov (11 proti), Knez 71 (13 proti), Jaklič 57 (27 proti), Pavčnik pa 76 (8 proti). Državni zbor je odločal tudi o kandidaturi vodje mariborskega okrožnega tožilstva Draga Škete za generalnega državnega tožilca, saj zdajšnjemu, Zvonku Fišerju, v začetku maja poteče mandat. Za imenovanje je bila potrebna večina glasov navzočih poslancev. Šketa je bil potrjen z 51 glasovi za in 17 proti.

Hiša Franko med 100 najboljših restavracij sveta

Ko je akademija izbora za 50 najboljših restavracij sveta (50 Best Restaurants) januarja Ano Roš izbrala za najboljšo kuharsko mojstrico na svetu, se je že malo slutilo, da bi se lahko tudi Hiši Franko uspelo uvrstiti med najboljše restavracije. Slutnje so se potrdile, ko je dober teden pred razglasitvijo letošnjega izbora najboljših restavracij na svetu v Melbourne, revija Restaurant, ki izbor prireja, razglasila najboljše restavracije od 51. do 100. mesta. Hiša Franko se je kot novinka na seznamu zavihtela na visoko 69. mesto, za seboj pa pustila take kulinarične institucije kot so pariški Chateaubriand (93. mesto), sydneyjski Quay (95. mesto), londonski St. John (91. mesto), Maaemo v Oslu (79. mesto) in newyorški Per Se (87. mesto).

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

ČAS ZA OBREZOVANJE GRMOVNIC

Če grmovnic ne bi obrezovali, bi postale starikave, izgubile bi pravo obliko, pa tudi listno in cvetno vrednost ter lepoto. Z obrezovanjem in redčenjem poganjkov grmovnice pomlajujemo in jih spodbujamo k odganjanju novih. Manj poganjkov pride lepše do izraza, ker je rastlina bolj osvetljena in nastavi lepše liste in cvetove. Za lepoto okrasnih rastlin pa ni pomembno samo vzdrževanje z obrezovanjem, pomemben je tudi prostor, ki smo jim ga namenili na vrtu. Zavedati se moramo, da vsaka rastlina skuša doseči svojo končno velikost, zato ne bo nikoli dovolj lepa, če jo boste z

Japonski dren cvetnik

obrezovanjem neusmiljeno tlačili k tlom. Vsako cvetočo grmovnico obrezujemo po cvetenju, zato moramo vedeti, kdaj cveti. Nekatere cvetijo spomladi, druge poleti in jeseni. V tem času pri vseh grmovnicah odstranjujemo suhe in poškodovane poganjke in tiste, za katere menimo, da so že stari in so opravili svoje okrasno poslanstvo. Te poganjke vedno odrežemo tik ob osnovi, saj iz štrcljev, ki jih pustimo, poženejo številni divji poganjki, ki gostijo grm in kvarijo videz rastline, poleg tega pa

so zelo nevarno mesto za okužbe. Po spomladanskem

Skrivenčena leska

obrezovanju grmovnice tudi pognojimo.

FORZICIJA

Zelo znana in zgodaj spomladi cvetoča grmovnica z rumenimi cvetovi, pri kate-

veje. Tako ga odpremo soncu. Če japonsko medvejko

vsako leto porežemo do tal, ostane nizka in bujno cveti.

DREN

Pri drenu so bistveni poganjki živahnih barv, zato stare veje izrezujemo. Dren vsako pomlad porežemo na deset do petnajst centimetrov višine. Pri tistih drenih,

Kosteničevje

ki jih gojimo zaradi cvetja (japonski dren cvetnik), pa v tem času izrezujemo samo suhe in poškodovane veje.

VAJGELIJA

Ta grmovnica ne mara obrezovanja. Če poganjke porežemo pri osnovi, zelo kmalu poženejo vodni poganjki, ki kazijo videz grma. Dokler ne presega svojega prostora na vrtu, jo pustimo pri miru, odstranimo le suhe veje.

RODODENDRON IN MA-

GNOLIJA

Običajno ju ne obrezujemo, če že moramo, pa to naredimo v času olistanja oziroma po cvetenju.

POMLAJEVANJE Z REZJO DO TAL

Številne cvetoče grmovnice lahko pomladimo, če jih porežemo do tal. Pravi čas za to je začetek pomladi. Grm bo ponovno pognal iz osnove, še v istem letu oblikoval mlado rastlino, drugo leto pa bo bujno zacvetel. Pomlajujemo na tri do pet let, ko je grm že močno olesenel. Takšno pomlajevanje dobro prenesejo metuljnik, kosteničevje, medvejka, španski bezeg in grmasti peteroprstnik.

IGLAVCI

Iglavce vršičkamo, tako postanejo gosti, oziroma s škarjami za živo mejo re-

žemo le površinsko. Edini iglavci, ki se dobro obrašča, je tisa.

NAMIG

Ste že videli SKRIVENČENO LESKO? Dekorativna in koristna leska, na kateri se marsikomu ustavi pogled. Cveti že v februarju in marcu in je v floristiki zelo uporabna. Če le imate prostor, si jo zasadite na svojem vrtu.

Besedilo in fotografije:
Olga Varga

Tudi v tem šolskem letu tečaj slovenščine

Zveza Slovencev na Madžarskem že vrsto let prireja brezplačne tečaje slovenskega knjižnega jezika v Slovenskem domu. Izobraževanja v Monoštru trajajo dvakrat po tri mesece, septembra pa se jim lahko pridruži vsak, tudi brez predznanja. V šolskem letu 2016/2017 tečaj vodi učitelj Dvojezične osnovne šole Števanovci Zoltan Majczan.

»Prejšnja učiteljica je odšla na porodniški dopust« - je začel pripovedovati pedagog, ki

pridruži na svojem nivoju.« Muzejski pedagog monoštrskega Muzeja Avgusta Pavla *László Gueth* je že večkrat obiskal Slovenijo. »Slovenščino potrebujem tudi pri svojem delu, zato so mi predlagali, naj se vpišem na tečaj. Največ težav mi povzročajo dvojina in glagolski časi.«

Mlada fizioterapevtka iz Slovenske vasi *Renáta Nagy* ima slovenske prednike. »V moji družini govori več ljudi slovensko, moja mati ima slo-

Udeleženci tečaja se srečajo enkrat na teden, kjer lahko od učitelja Zoltana Majczana izvejo veliko o slovenskem jeziku

se je v preteklih treh desetletjih posvetil predvsem poučevanju nemškega jezika na monoštrski gimnaziji. »Na števanovski šoli poučujem v drugem razredu tudi slovenščino, zato sem si mislil, da bi bilo dobro osvežiti moje znanje tega jezika. Imam določene pomanjkljivosti, kar se tiče slovnice in novih besed, ki jih še ni bilo v času mojega študija slovenščine na visoki šoli.«

Tečajniki se dobivajo v enem od prostorov Slovenskega doma vsak četrtek ob 17. uri. Septembra se je za izobraževanje prijavilo devet oseb, 90-minutnih učnih ur pa se redno udeležuje pet-šest učencev različnih starosti. »Med njimi so takšni, ki govorijo narečje, so po rodu Slovenci« - objasnjuje Zoltan Majczan in dodaja: »Zanimajo pa se tudi Madžari. Vseč jim je slovenski jezik, nekateri ga obvladujejo bolje, drugi manj. Vsak pa se nam lahko

venske korenine. Rada bi se naučila jezik in sodelovala v pogovorih. Drugače pa vsako poletje odhajamo na slovensko obalo, znanje bi lahko uporabila tudi tam.«

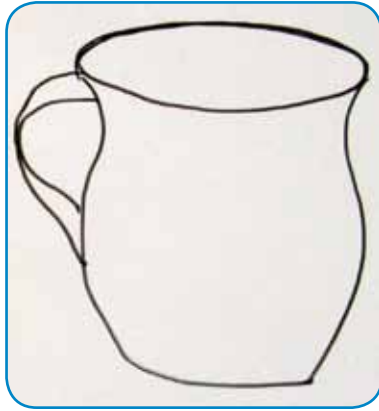
Med udeleženci smo srečali tudi nekdanjo učiteljico Dvojezične osnovne šole Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. *Tóth Andorné (Margit néni)* večkrat sanja v slovenščini. »Moji starši in stari starši so živeli v Števanovcih. Porabsko narečje sem spoznala že v otroštvu in ga dobro razumem. Od samih začetkov me zanima življenje Slovencev, vseč mi je ta jezik. Kot upokojenka lahko povem, da je učenje moj konjiček.«

Učitelj Zoltan Majczan se s svojimi tečajniki pogovarja v pretežni meri v slovenskem jeziku. Tudi učenci odgovarjajo v slovenščini, kolikor je to le možno. »Vesel bi bil, če bi si vsak pridobil občutek za slovenski jezik in doživel uspeh« - po-

V künji inda in gnes (13)

Gusajzli - posoda iz litega železa - öntöttvas edény

Gusajzli je železni pisker ali železna laboška, v šteroj so inda svejta künjali v dijnatoj künji na gniški. Sledik, gda je künja že ejkstra bila, pa so v takšnom piskri vodau segrejavali, gda so v pari (veuki škaf ali veuka piskrena posauda) lanene, zgrebne lijene, gvante prali. Gusajzli je biu iz kustoga železa (litega železa, öntöttvas), za toga volo je dugo toplo držo vodau ali pa gesti. Gnes je takša kusta železna posauda pá nazaj prišla v moderno künjo. Če kaj künjamo ali pečemo v takšoj posaudi, je bole žmano, bole zdravo. Tak mesau (kirečo ali brasko) kak zelenjé.

Marija Kozar

udarja vodja tečaja in dodaja: »Tedenska srečanja ne zadoščajo. 'Brez dela ni jela' - če se človek doma ne uči, se ne bo naučil jezika. Na urah lahko vadijo govorjenje, kakor pa

bodo zdaj delali izpita.«

Zoltan Majczan pri delu uporablja učbenik iz Slovenije, sicer pa tudi sam pripravlja vaje in naloge. »Iščem gradivo na internetu in tudi kot učitelj nem-

Tečajniki imajo različno predznanje, vsi pa so ljubitelji slovenščine

pravijo, sta za njih jezik in kultura pomembna.«

Na tečaju se udeleženci veliko pogovarjajo tudi o Sloveniji: o tem, kako dolga je Obala ali kako visok je vrh Triglava. Pomene novih besed podaja učitelj z opisovanjem v slovenskem jeziku. »Za tečajnike povzročajo največ težav besedni zaklad, izjeme v slovnici in naglaševanje. Morajo si vzeti čas in vložiti trud. Vedno jim govorim, naj se ne bojijo in naj govorijo slovensko. Saj ne

ščine imam dobre izkušnje. S pomočjo nemških učbenikov prav tako sestavljam novo gradivo« - je povedal učitelj, ki uporablja tudi učni metodi dela v parih in skupini.

Z brezplačnimi tečaji Zveza Slovencev ponuja možnost spoznavanja s slovenskim jezikom za vse zainteresirane. Na priljubljenost le-teh kaže tudi dejstvo, da se usposabljanj nekateri udeležujejo že večkrat zaporedoma.

-dm-

... DO MADŽARSKE

Lani so tujci na Madžarskem kupili 3163 nepremičnin

Med tujimi državljani so lani največ stanovanj ali hiš na Madžarskem kupili Kitajci (1213), sledijo Rusi (446), na tretjem mestu so Ukrajinci (231). Kitajci najrajši kupujejo stanovanja v Budimpešti, če pogledamo naše ožje območje, so Kitajci kupili lani v Železni županiji le tri stanovanja. Rusi najrajši kupujejo hiše ali stanovanja v okolici Hévíza, v mestecu, ki ima le 4500 prebivalcev, so lani Rusi odkupili 44 nepremičnin. Tudi Ukrajinci imajo radi termalno vodo, saj so lani največ nepremičnin kupili v kraju Hajdúszoboszló, kjer so znane terme.

Lani so v naši županiji tuji kupili 45 nepremičnin, od tega največ Rusi, ki imajo najbolj radi Kőszeg in okolico. Kupujejo stanovanja v blokkih, nekateri pa tudi stanovanja v hišah, ki so kulturni spomeniki. Največkrat v njih preživijo le nekaj tednov na leto, v ostalem času so prazna. Med lastniki pa so tudi taki, ki so zaposleni v zahodni Evropi in se po službi vračajo »domov« na Madžarsko. Letošnji trendi kažejo, da se za nepremičnine na Madžarskem zanima največ ljudi iz Londona, Pekinga, Tel-Aviva in Moskve. Zanimajo jih predvsem stanovanja v centru Budimpešte in vikendice ob Blatnem jezeru. Najlažje se tržijo nepremičnine do 50 milijonov forintov.

25 let Oplove tovarne v Monoštru

13. marca leta 1993 se je s prvo Oplovo astro, montirano v monoštrski tovarni, s traka pripeljal takratni premier József Antall. Tudi na ta dogodek, kot začetek avtomobilske industrije, so se spominjali 29. marca v Monoštru, na obletnici je bil častni gost madžarski zunanji minister Péter Szijjártó, ki se je pripeljal na prizorišče s prvo astro v družbi direktorja monoštrske tovarne Grzegorzem Buchalom in s predsednikom Opel Groupa Karlom-Thomasom Neumanom. Zunanji minister je izpostavil, da je Madžarska ponosna na monoštrsko tovarno, ki je v svoji zgodovini proizvedla 9 milijonov motorjev in 7 milijonov motornih glav.

Vsakšo nedelo sem pri meši

Trajbar se pišejo, dapa doma v vesi je vsikši samo tak zove pa pozna, ka Vajnin Kari. V Ritkarovci živejo pa tū so se naraudili pred devetdesetimi lejti, zdaj so oni najstarejši v vesi. Dapa tau bi niške nej pravo, zato ka nega taše nedele, ka bi nej bili pri meši, pa ranč tak so tam, če se kaj dogaja v vesi ali v krajini. Nji rejdko najde človek doma, gda sem prvo paut pri nijj odo, te so tō v gauštji bili. Zato pa drūgo paut, gda sem je isko, te sem se že prejk telefona nutzglaslo, nej ka bi pá tak zopodo, ka bi nej doma bili.

- Možak Kari, tau mena povejte, ka gde pa gda ste se naraudili?

»V Ritkarovci, leta 1927. juniuš 6. Tū, kak je zdaj te nauvi ram, je bejo moj rojstni ram, tū sem se naraudo. Prejdjen tau smo že dolarazmetali, dapa zadjen, kak so štale, tisti še stoji.«

- Kelko je vas bilau doma?

»Nas je pet bilau, tri dekle pa dva pojba, dapa zdaj že samo dva živeva, dja pa Kristina, stera v županiji Zala žive.«

- Kama ste vi od tec v šaulo odli?

»Od tec na Gorenji Senik sem odo pejški v šaulo vsikši den. Mena je zato šlau, ka sem emo dve starejše sestre, stere so me navčile vogrski. Dapa bili so taši, steri so sploy nika nej znali, tistim je sploy težko šlau. Dja eške vardjam, gda so na Gorenjom Seniki cerkev zidali, pa tam gorik na tistom velkom placu je cigel biu za cerkev. Ka smo vekši šaulard je bili, so nas ta gor zapovedli pa smo tam cigle gorbrali pa vkūpkjali. Gda sem šaulo vōzopodo, te kak vsikši drūgi, doma na gazdiji sem delo pa pomagō. Gda sem tak štirinajset lejt star grato, te sem pa tri lejta vsakši keden gnauk za levente odo.«

- Ka so se včili tisti, steri so za levente odli?

»Vsikši torek smo na Gorenji Senik mogli v šaulo titi pa tam smo se včili, kak trbej

strejlati. Meli smo te male levente pūkše pa s tistimi smo vanej strejlali, kak je bejo tisti »lōtér«. Dja sem rad strejlo pa mena je tau fejst dobro šlau.«

Vajnin Kari so devetdeset lejt stari, dapa se itak dobro držijo

- Zaka je tau trbelo?

»Zato, ka k bojni so se kreda dejvali, zavolo tauga so nas včili, kak trbej strejlati. Nam pojmom je ta mujs bilau odti, če bi nej odli, te bi nas poštrafali. Tū v Ritkarovci je telko pojbov bilau, ka tau strašno, cejla banda je bila, gda smo odli strejlat. Na 20. augustuš, gda je državni svetek biu, te smo mi kak leventi z biciklini se pelali na Gorenji Senik, med spicami smo rdeči, bejli pa zeleni trak mogli potegniti, na glavej smo pa levente šapko meli. Tam je tašoga reda banda tak rejzala pa taša paradija bejla, ka tau strašno.«

- Kak je pa te pri sodakom bilau, gda ste že redno pūkšo meli?

»Dja sem srečo emo, gda sem za sodaka ušo, zato ka samo tri mejsece sem sodak biu,

zato ka mi smo nikak tazao-stali. Tisti, steri je ostati sto, tisti je niše zvezde daubo pa tadala tam slūžo, mi drūgi smo pa leko šli domau. Tau je leta 1950 bilau. Nas so te v trej mejsecaj tak navčili strejlati, ka na vauži smo leteli, pa tak strejlali na cilno tablo. Dja sem v varaši Eger biu pri sodakaj, tau je fejst daleč bilau, istina, te tri mejsece sem samo tak gnauk biu doma.«

- Ka ste potistim delali, da ste domau prišli?

»Delo sem doma na gazdiji, zato ka oča so leta

1949 mrlji, brat Joška je pa dvanajset lejt mlajši biu od mene. Pa vidiš, kak dugo je že tauma, ka smo ga pokopali.

ka smo mi dolazlūčali. Telko smo eden den pobrali, ka je proto večera Franci domau ušo pa s konjskimi kauili smo je te domau odpelali. Te škūfke so dobro plačali, nam je penez fejst potrejbien biu, zato ka še tisto smo mogli dojdati rosagi, ka smo ranč nej meli. Napisano smo meli, ka tūčne gosi moramo doladati, te smo šli na Vasvár, tam smo je küpli pa včasim smo je dojdali, tak ka domau smo samo čeke prinesli. V zimi smo pri erdészeta (gozdno gospodarstvo) delali pa tak smo si nika malo prislūžili v gauštji, z rokauv smo drva podirali. Težko je bilau, dosta sem delo, pa vidiš, itak sem tū. Zdaj že zato napamet djemlem, ka se začnem potejkati, ka lejta tadejo pa s pitim sem tō tak, ka samo z merov.«

- Kak je bilau potistim, ka ste se leta 1957 oženili?

»Težko, dosta sem mogo delati, še več kak do tistoga mau, zato ka je leseni ram biu pa sem ga dola mogo razmetati,

sem ranč nej mislo. Vejš, kak je mena ta mala pravnikica rada, vsigdar odi za menov pa mi pravi, ka dejdi.«

- Od koj ste meli peneze, če ste nin nej delali, bili v slūžbi?

»Dja sem vsigdar cimernanom pomagō, na Gorenjom Seniki staroma Wachtera, tū Djanoša, sauseda Ropoša, tak ka skur sem se že vōnavčo tau meštrijō. V Števanovci, gda so strejo delali na cerkvi, pa tau je nej tak davnik bilau, še na tōrmi sem odo pa pomagō cimernanom. Vidiš, zdaj je pa slabost prišla namé pa več ne ladam tak kak prvin. Istina, že sem v lejtaj, devetdeset lejt star baudem junija. Zdaj sem že tak, ka nejmam vole daleč titi, bola sem samo doma.«

- Če tej devetdeset lejt gledate, gda je vam najbaukše pa lepše šlau?

»Vejn te, gda sva se z ženov oženila, te je najbaukše pa lepše bilau. Gda človek stari grata, te je že cejlak ovak vse, te je že vsakši stopaj težko naprajti, dapa zato se vsigdar trbej malo djibati, ovak človek trdi grata. V cirkev vsakšo milo nedelo dem, istina, nej pejški, z avtonom me pelajo, če zet pa hčerka nejmata časa, te me vnukice pelajo. Tau zimau sem dobro preneso, gnauk sem nej bejo betežen, še kašlo nejsam.«

- Vejn zato, ka zdravo živete.

»Dja večer vsigdar mlejko, kifli ali sprazene krumpline mam za večerdjo, tau je vsikši večer tak, tau mena vsigdar nalečejo. Zazranka kafej pidjem, kama si malo palinke nutpistim, pa tau gvūšno, ka malo kaj vala mena. Malo tavō dem, ka svinje dja opravlam, telko ka mi kreda dejejo. Gda nazaj pridem, te zajtrik mam. Pa te, če mi napamet pride, pa večkrat mi napamet pride, kak nej, te še edno palinko gutnem, leko ka tau mena vala, ka sem taša lejpa lejta zadaubo.«

Karči Holec

Stari kejp z ženov, čerkov pa vnukicama

Ka vejš, taši je žitek. Prvin je nej letji žitek biu, peneze je trno nej bilau, pa človek si je tak pomagō kak leko. Djeseni smo šli pa smo škūfke brali pa je odavali, aj malo peneze si prislūžimo. Sabatin Franci pa dja sva v Borovnjakin dau šla, müva s Francinom sva gor na borej bila, žene so pa spodkar vkūpbrale škūfke,

potistim pa znauva gorzozidati. Te se je hčerka naraudila, gora smo go zranili pa pomalek so lejta taodišla, tak ka sem ranč napamet nej vzejo. Žena mi je že mrla, dapa zato nikdar sem nej sam, zato ka s hčrdjauv pa z njeno družinov živem. Dvej vnukice mam pa edno pravnikico, tak ka dja sem že telko lejt zadaubo, ka

»Napoleon pravi: Ilirija vstan!«

Sodačkoga genija, generala *Napoleona Bonapartena* najbolje poznamo kak cesara Francuzov, ka je grato po tistom, gda je leta 1804 cesarsko krono na svojo glavau djau. Gospodar cejle Evrope je sto gratati, zatok je ušo nad prijatele Velike Britanije na kontinenti, tau so bile Avstrija, Prusija ino Rusoška. Na začetki je v bojnaj gvino zvekšoga Napoleon, Francuska je gratala cesarstvo do rusoški grajnc. Leta 1809 se je Avstrijcam nej priškalo dojbziti Francuze, zatok so mogli podpisati mir v Schönbrunni.

14. oktobra je Napoleon z dekretom vözglaslo takzvine *Ilirske province*, štere so bile veuke 55 gezero km², v nji je pa živelo miljaun pa pau lüdi večféle narodnosti. Pod te francuske province so slišali avstrijsko Primorje, Kranjska, zahodna Koroška, Hrvaška na pravom bregej Save, beneške (velencei) zemlé v Istri pa eške Dalmacija, Boka Kotorška ino Dubrovniška republika. Leta 1811 so cujzakapčili eške eden tau Tirolske z varašom Lienzom.

Ilirske province so dobile ime po antični časaj, po starom lüstvi Iliri, Napoleon je je stvaru zavolo sodačko-politični ino gospodarski cilov. S tem je vkraj odrezlo Avstrijsko cesarstvo od maurdja, vküppovezo francuske zemlé v Italiji, Istri pa Dalmaciji, depa kak nauvoga sauseda je daubo törskoga sultana tö.

Té province so bile daleč od francuskoga rosaga, zatok so je nej cejlak nutzakapčili v svojo cesarstvo. Če bi tau steli napraviti, bi mogli province raztalati v »departmane« (francuske županije) pa imenüvati poslance pa senatore s té dežel. Lüstvo je mejlo ejkstra, »ilirsko državljanstvo« (állampolgárság), donk pa so vöobešali francusko zastalo pa nücali cesarske simbole. Ništerni francuski zakoni so velali, drügi nej; ništerne ino

stitucije so nosile cesarsko, drüge ilirsko ime.

V prvi par mejscaj francuski gospodarov se je gučalo, ka se Napoleon oženi s čerdjau avstrijskoga cesara *Marijov Lujzov* pa se province povrnéjo Avstriji. Francuzi so se nej paščili: cejli sistem je v tej krajinaj austotakši kak prva, samo ka so province mele velko avtonomijo. Za glavni varaš cejle veuke krajine so vöodebrali Ljubljano, štera je tistoga ipa menjša bila kak Trst, je pa bila blüzi avstrijske grajnce, pa je leko od tistec prvi guverner (kormányzó) Ilirski provinc *Auguste Marmont* bole na očaj emo söverne sausede.

Napoleon se je zdau z *Marijov Lujzov*, donk pa se je leta 1811 odlaučo, ka province bole krepko poveže s Francijov, gratala aj bi »navui rosag

ino patrimonialne birovijske. Pelanje provinc na višišom nivoni so prejkvzeli od rosaga plačani ino imenüvani fiškališke. Birovijske so tö reformerali,

tistec so leko šli na višiše šaule ali dobili službo v kancelajaj, sodačiji ali gospodarstvi. Licej v Ljubljani je grato centralna šaula, leta 1811 pa Akademija s filozofskov, padarskov, pravnov, tehniškov ino teološkov fakultetov. Tau so bili začetki univerze v Ljubljani, steli so, ka aj bi mladina nej v Avstrijo ojdla štanderat.

Politika Francuzov do katoličianjske cerkve je bila skoro kak tista od avstrijskoga cesara *Jožefa II.* Prejk so vzeli bogastvo viteški redov, zaprli so ništerne klauštre pa eške ljubljansko šaulo za dühovnike (semeniščé) tö. Doj so zapovödali procesije, v tak-

zvanom »revolucionarnom kalendaru« pa so njali samo štiri cerkvene svetke (Gospaudov vnebohod, velko mešo, vsisvecovo ino božič). Naprej so spisali civilno zdavanje. Graubo so prejknapravili cerkveno organizacijo na Slovenskom, ljubljanska püšpekija je dobila fare na Koroškem ino vzhodnom Tirolskom.

Če rejsan so plemiči (nemesek) zgübili svojo upravno ino birauvsko funkcijo, so Francuzi nej bole globko segnili v fevdalni red. Istina, ka je maršal Marmont za eno petino pomenjšo urbarialne ino desetinske porce prausnoga lüstva, so pa nauvi gospodarri nutvpelali drüge porce za sebé. Situacija je bila špajsna: v ednom modernom varašanskom rosagi so velale fevdalne regule ranč tak. Pavri so trpeli, bili so cajti bojne, Ilirske province pa so mele lagvo vertivanje. Leta 1812 so zavolo paverski nemérov francuski prejdni poslali v ministrstvo v Parizi prošnjo za konec fevdalizma, prva kak pa bi se odlaučili, so Ilirske province na nikoj prišle.

Grajnca med Francijov ino

Avstrijov je prejkvrezala tradicionalne bautoške poti s sövera na jug, krajine v Notranjoj Avstriji so se laučile na dvaje. Na maurdji so zavolo politike prauti Britaniji v krizo spadnili Trst ino drügi maurski varaši. Francuzi so iskali nauve poti: padašivali so se s Törki. Nauve poštuje pa so leko samo pomalek vönpravili, tak je küpüvanje bombaža (gyapot) iz Azije nej moglo krepko gratati. Francuske reforme so se nej posrečile.

Zavolo gospodarske krize ino visiki porcov se je lüstvo obrnau prauti Francuzom. Pavri so zaman čakali na konec fevdalizma, med letoma 1811 ino 1813 so večkrat (eške posaba na Dolenjskom) vövdarile rabuke. Prauti Francuzom so bili plemiči ino dühovniki pa vekši tau varašancov. V vauskom kraugi simpatizerov so bili šaulani lidgé, reformistični fiškališi pa ništerni veuki bautoške, šteri so meli hasek od nauve gospodarske politike. Francuzom so se poklonili ništerni člani »slovenskoga narodnoga prepöröda«, *Valentin Vodnik* je na priliko napiso pesem od Napoleona, šteri »oživé Ilirijo«.

V slovenskom kolektivnom spomini je tak cajt Francuzov austotak »zbiditev slovenskoga naroda z dugoga spanja«. Mauči Ilirski provinc nad nacionalnim gibanjom Slovincov pa ne smejmo preveč velko znamenje dati. Prava vřednost toga časa so na priliko ništerne spremembe prav-noga sistema, štere je Avstrijsko cesarstvo tak njalo, gda so leta 1814 tazagnali Francuze. Na srejdji Ljubljane, na Trgi francoske revolucije, eške gnes stogi spomenik Napoleoni z veršüškami *Valentina Vodnika*. Pravijo, ka je tau eden sami kip v Evropi, šteroga je eden narod z veseldjom postavo tihinskomi diktatori ...

-dm-

Napoleon je z dekretom v nemškoj pa slovenskoj rejči vözglaslo Ilirske province

gratala so državne, francuski zakoni kak »Code Civil« so od začetka leta 1812 naprejspsali, ka so pred zakonom vsi državljani gnaki.

Reformeranje šaul je vleti

V centri Ljubljane najdemo Napoleonovo glavau z verzi *Valentina Vodnika*

v Velkom cesarstvi«. Takzvani »organični dekret« je s fundamenta spremeno civilni žitek, delovanje cerkve ino birovijske, ž njim so »harmonizerali« zakone s francuskim sistemom. Ilirske province so raztalali na šest civilni pa edno sodačko krajino, štere so se dale talale na distrikte, kantone ino občine. Nej je bilau več deželni stanov (rendek), zemliški gospaudge so zgübili kancelaje

1810 začno generalni guverner maršal Marmont. Cerkev se je več nej mogla vmešavati, mesto trivialk, glavni šaul ino normalk so vpelali štiriklasno osnauvno šaulo za vse mlajše, s šteri so leko dale šli na nižišo gimnazije ino strokovne šaule. V nižiši šaulaj so nücali slovenski gezik, v višiši šaulaj pa francuskoga, taljanskoga ali latinskoga. Na gimnazijaj so se pripravljali za liceje, od

»Eno vöro sediř pa svejt pride za tebov«

Človek je vsikdar veseli, če najde svojo žlato nindri po svejti. Gorički podjetnik pa bautoša Srečko Kalamar že dosta lejt iške lidi s priimkom (držinskim imenom) »Kalamar«. Tau, ka je je najšo v bližanji rosagaj, je nej tak špajnsno, depa padařtvo je povezo že z lüstvom z južno-ameriškoga Urugvajja tō.

23. marciüša zadvečerka je prijatelj Porabski Slovincov prišo v varaški Slovenski dom, ka bi s projektorom pokazo svoje kejpe o dalečnjoi krajini Likiji, štera je gnes eden tau Turčije, tōrskoga rosaga. Zakoj je djenau tam fotografije redo? Kak pravi, je najšo edno vesnico, gde majo »Hotel Kalamar«, »Beach Kalamar« pa »Café Kalamar«. Fejst je radosten grato, gda je je najšo, depa je mogo gorpriti, ka je té »kalamar« tista mala stvarina v vodej, štero Slovinci »ligenj«

Ništerni pravijo, ka je Mediteransko maurdje najlepše pri Likiji

(tintahal) zovéjo. Če pa je že tau vesnico najšo, se je odlaučo, ka go gorpoiške.

Porabski Slovinci, šteri smo prišli na program Srečka Kalamara, smo že na začetki veseli bili, vej smo pa od predavatelja dobili vrauču pa krepek čaj (tej) direktno s Tōrskoga. Tam prej po bautaj vsikšoma šenki čaj talajo.

Od popotnika smo čüli, ka je krajina Likija džundž ali biser Mediterana, ovak pa mala kak Slovenija. Turisti s cejloga sveta so eške nej najšli tau zemlau, zatok nega prevelkoga turizma. Krajina je med Sredozemskim ali Mediteranskim maurdjom

pa velkov plaminov Taurus, štera je viřiša od tri gezero mejterov. Od maurdja do bregauv lüstvo gorvleče gondola, vrkaj

Srečka Kalamara v Porabji dobro poznamo kak »bautoša« (šefa podjetja GoričanKalamar), kak kulturnoga delavca, zdaj smo ga pa spoznali kak popotnika ali vandroša

pa je za več kot 30 stopinj bole ladno.

»Nej je zaman, ka so si stari Likijci tau zemlau vöodebra-

njinou zgodovini je je vsikři sto dojbziti, njino zemlau so za svojo vzeli Peržijci ino makedonska sodayija Aleksandra Velkoga.

Gda so bili najüři časi, dvejstau lejt pred Kristušom, je šest vekři pa sedemnajset menjši varařov napravilo takzvano Likijsko zvezo, njini voditeu je biu varař Patara. Na djilejši zveze so bili cuj predstavniki vsikřsoga mesta, po demokratičnoi ideji.

»Ništerne elemente te likijske pogodbe so ponücali, gda so v 18. stolejti pisali ustavo Združeni držav Amerike (az USA alktománya)« - nam je raztomačo Srečko Kalamar pa povödo nika eške bole špajnsnoga: »Na djilejšaj so leko cujbile ženske tō«. Čednjaki so prej gorprišli, ka so likijske ženske mejle glavno rejč pri rami. Eške držinsko ime so mlajři erbali po materi, »ženske so držale vse štiri kiklé rama«.

Likijski sodaki so bili erični po svojoj batrivnosti. Moři v varaři Ksantos so nej steli, ka bi je rimski gospodari kak robe držali, zatok so dvakrat vmorili vse svoje ženske pa mlajře ino porüřili pa gorvužgali mesto. Rimski sodacke pa so dobili žmetno nalogo: aj zgrabijo živoga Likijca.

Tihinski gospodari so dosta modernoga pripelali v krajino, na priliko vodovode ino amfiteatre. Dosta antične arhitekture se eške itak vidi v Likiji, najlepše zidine so na UNESCO-novi liři svetovne erbe. Vnaugo vsega

je do gnes gorostalo od staroga pristaniřa (kikötō) Phaselis, na priliko ostaline od kaupanc. »Za eno vöro si dojsedeř, pa svejt pride za tebov« - je svojo čütenje opisö Srečko Kalamar. Nika posebnoga je varař Kekova, šteri se je pogrozno pod morsko vodau. Če človek tapride, leko s čanaklina gleda zidine pa stube pod vodauv. Najlepša plaža brezi zidin pa je prej na mesti nekdešnjoga varaša Patara. Tam se je v 3. stolejti naraudo kisnejři püřpek sveti Miklauř, šteroga mlajři decembra že spoj žmetno čakajo. Po 73 lejtaj dobrotlivoga žitka, po dosta napravleni čüday, je Miklauř mrau v svojom püřpekovom varaři Miri, gde eške gnes najdemo njegvi grob v kameni stenaj, kama so pokapali dosta drügi lidi tō.

Od leta 1923 je krajina pod modernim tōrskim rosagom, Turčijo. Tistoga ipa je moglo v Grčijo zbejžati skoro 30 gezero Grkov, tau pa v ednom dnevi. »Dvej

Eške gnesden leko vidimo, kak so v starom vöki vodau pelali

pripovejsti kraužita: prva je ta, ka so domanji Törki vse ukradnili, ka so Grki tamnjali. Druga pa guči ovak: gda so Grki odhajali, so klüče njali pri tōrski sausedaj. Gda so se po 80 lejtaj povrnauli, so vidli, ka se je niške nej tekno njini iž« - je od narodenja legend pripovejdo Srečko Kalamar.

Gnes živé v etoj krajini zvekšoga muslimansko lüstvo, je tapravo gost z Goričkoga, depa največ žensek si ne zakriva obraza. Po-

potniki leko slobaudno staupijo v džamije. Lejpi so stari tali od varařov, vse okauli so plamine, depa po mestaj tō trbej po bregaj gortiti. Poštije pa so nej dobro napravlene, dostakrat ranč bejlöga štrafa nega na srejdii. Rami so tō nej v najlepšom redej, v slejdnji lejtaj Danci pa Norvežani küpüjejo fale kuče. Na dosta mejstaj pa prej pauvajo paradajs, na leto ga odajo 15 miljaunov ton. Folijski šatori se vlečejo več kilomejterov, sunce pa napravi svoje, zatok majo spoj dober pauv. Eške pri džamijaj majo svoje gračenke. Vseposedik odijo kože po poštijaj. Zaman pravimo, ka »kadi kak Törk«, uni majo na cigarejtlin-ski škatülay že od leta 2012 vsefelé grde betege. Majo pa svojo posabno gesti tō: na priliko velki pečeni krumpli, s pürénom na srejdii pa mesaum pa vrnjim mlejkom cuj. Depa ranč tak radi odavajo gostanje pa kebab.

Likija je bila vsikdar na raubi imperijov: bila je na obrobji gr-

škoga, rimskoga pa osmanskoga sveta. Srečko Kalamar pravi, ka so donk ponosni, gizdavi na svojo zgodovino pa gneřnji žitek. »Mi na Goričkom pa v Porabji bi tō mogli bole cejniti svojo krajino. Likija je najlepři kamen v Mediteranskom maurdji. Mi pa smo v srcej Evrope« - se je smejavu varaři gost pa vsikřoj ženski, štera je priřla na njegvo predavanje, za den žensek ino mater prejkdau edno redečo raužo.

-dm-

PETEK, 07.04.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ugriznimo znanost: Register darovalcev kostnega mozga, oddaja o znanosti, 12.20 Vrčkarji: Mene za župana, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Čolnarjenje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenska polka in valček 2017, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Neznankino pismo, ameriški film, 0.35 Profil, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

PETEK, 07.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.35 To bo moj poklic: Prodajalec turističnih informacij, receptor, kuhar, natakar, 9.20 Bleščica, oddaja o modi, 10.05 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.55 Na obisku, 11.35 Halo TV, 12.40 Dobro jutro, 15.15 Dober dan, 16.00 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program Op! 20.05 Monsunski otrok, nemški TV film, 21.35 Darcy Oake: Na meji resničnega, 22.25 Polnočni klub: 50 plus, 23.35 Svetovni popotnik: Antarktika, 0.35 Glasbeni spoti, 1.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 08.04.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program Op! 10.45 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeri? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.15 Ambienti, 15.00 Razkritja Majev: skrivnost baktuna, ameriška dokumentarna oddaja, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Jure Košir, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Neverjetna živalska čutila: Vid, češko-ameriška dokumentarna serija, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Zmedeni zbor, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 21.35 Nočni receptor, angleško-ameriška nadaljevanka, 22.35 Poročila, Šport, Vreme, 23.05 Človeški kapital, italijanski film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

SOBOTA, 08.04.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.15 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.15 Otroci pojejo slovenske pesmi in se veselijo, oddaja TV Maribor, 12.45 Gudurica, Evropa v malem, dokumentarni film, 13.50 10 domačih, 14.40 Čarokuhinja pri atu: Vipavska dolina 14.55 Darcy Oake: Na meji resničnega, 15.45 Tomos, dokumentarni film, 16.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.55 Košarka: liga za prvaka - Union Olimpija: Krka, 20.00 Dotik svetlobe, tajvanski film, 21.50 Zvezdana, 22.30 Nocoj v Palladiumu, 23.20 Popšop, 23.50 Vse bila je glasba, koncert v spomin Arsenu Dediću, 1.30 Bleščica, oddaja o modi, 2.05 Glasbeni spoti, 3.05 Košarka: liga za prvaka - Union Olimpija: Krka, 4.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti, 6.25 Popšop,

NEDELJA, 09.04.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Nabriti detektivi: Vsak začetek je težak, nemška otroška nanizanka, 10.45 Prislunimo tišini: Svetovno prvenstvo gluhih v alpskem smučanju, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Najhujše trpljenje, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenska polka in valček, 15.20 Modna hiša Velvet: Dan zatem, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Dinotačke: Česar še nismo videli, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 21.00 Intervju, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Obleganje Sarajeva, francoska dokumentarna oddaja,

23.55 Simfonični orkester RTVS in En Shao (W. A. Mozart: Simfonija št. 40 v g-molu), 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

NEDELJA, 09.04.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 9.10 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.50 Neverjetna živalska čutila: Vid, češko-ameriška dokumentarna serija, 11.15 Otroci pojejo slovenske pesmi in se veselijo, oddaja TV Maribor, 12.45 Marinko in Lupetto, dokumentarni feljton, 13.30 Kuharski mojster, belgijsko-francoski film, 15.05 Zvezdana, 16.00 Avtomobilnost, 16.40 Judo: svetovni pokal, 17.35 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.30 Ambienti, 19.00 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sanje o prihodnosti: Prevoz prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 20.50 City folk - Obrabi mest: Amsterdam, dokumentarna oddaja, 21.15 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 22.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 22.35 Nikogaršnja last, švedski film, 0.20 Vikend paket, 1.30 Glasbeni spoti, 2.30 Judo: svetovni pokal, posnetek iz Antalye, 3.20 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 10.04.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.45 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Kaj govoriš? = So vakeri? 12.20 Vrčkarji: Bankovec za pet jurjev, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet: Bridko je trpljenje, sladek je njegov sad? 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Garwin, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.30 Profil: Brane Kovič, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalin: Paintball, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 eRTEVe, 18.10 Vila Mila: Zmagala sem, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Platforma, 0.00 Glasbeni večer, 0.15 Profil: Brane Kovič, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

PONEDELJEK, 10.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.15 To bo moj poklic: Vinski svetovalc, barman, dokumentarna serija, 8.45 Tok (Flow), dokumentarni film, 9.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.40 Halo TV, 11.30 Dobro jutro, 13.00 Polnočni klub: 50 plus, 14.25 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.35 Avtomobilnost, 16.00 Judo: svetovni pokal, 17.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program Op! 20.00 Svetovni popotnik: Južni Atlantski ocean, 21.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Vrhovi, koncert Neishe z gosti, 22.00 Popravljen krivica (III.), ameriška nadaljevanka, 22.55 Sužnji evra, italijanska dokumentarna oddaja, 0.15 Glasbeni spoti, 1.20 Judo: svetovni pokal, 2.10 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 11.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Najhujše trpljenje, 12.20 Vrčkarji: Ribice prijemljejo, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTEVe, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je Poldi rešil note, risanka, 18.15 Lepši svet: Promet, animirana risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 20.50 7 grehov in vrlin, 2. del, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Igo Sajovic, dokumentarna oddaja, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Po Sloveniji, 2.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.10 Info-kanal

TOREK, 11.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.45 To bo moj poklic: Vodja cateringa, turistični animator, dokumentarna serija, 9.15 To bo moj poklic: Organizator v turizmu, dokumentarna serija, 9.45 Utrinek - zgodbe priseljencev: Ahmed in Banan, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.10 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro ju-

tro, 14.10 Dober dan, 15.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 16.25 Nogomet - pokal Slovenije: Krka: Domžale, polfinale - povratna tekma, 18.35 Čarokuhinja pri atu: Brkini, 18.55 Otroški program Op! 20.00 Življenje se začne pri stotih, švedska dokumentarna oddaja, 21.00 Prava ideja, 21.30 Nocoj v Palladiumu, 22.20 400 udarcev, francoski film, 0.00 Glasbeni spoti, 1.00 Nogomet - pokal Slovenije: Krka: Domžale, polfinale - povratna tekma, 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 12.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.30 Platforma, 12.20 Vrčkarji: Morilec, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Zbora odposlancev Kočevje in OŠ Domžale, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Čarli in Lola: Jaz vse, res čisto vse, zmorem že sama, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Popoln dan, španski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Tannbach - usoda neke vasi: Jutro po vojni, nemška miniserija, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Po Sloveniji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.00 Info-kanal

SREDA, 12.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.25 To bo moj poklic: Naravovarstveni tehnik, ekolog, dokumentarna serija, 8.55 To bo moj poklic: Kozmetolog, vizažist, oblikovalec maske, masker, dokumentarna serija, 9.45 10 domačih, 10.30 eRTEVe, 11.00 Dobro jutro, 13.20 Dober dan, 14.00 Vikend paket, 15.30 Prava ideja, 16.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.00 Nogomet - pokal Slovenije: Maribor: Olimpija, polfinale - povratna tekma, 19.25 Otroški program Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Mesija v sirotišnici, angleška glasbena dokumentarna oddaja, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Pater Karel Gržan, 21.55 Bleščica, oddaja o modi, 22.25 Aritmija, 23.00 Aritmični koncert - Brencl banda, 0.00 Glasbeni spoti, 1.00 Nogomet - pokal Slovenije: Maribor: Olimpija, polfinale - povratna tekma, 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 13.04.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Vrčkarji: Einstein, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 7 grehov in vrlin, 2. del, dokumentarni film, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Južni Atlantski ocean, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Robin Food / S.U.R.F., 18.05 Zu: Zu na taborjenju, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

ČETRTEK, 13.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.35 To bo moj poklic: Inženir mehatronike, mehatronik, tehnik, dokumentarna serija, 9.05 To bo moj poklic: Zobozdravstveni tehnik, zobozdravnik, dokumentarna serija, 9.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.55 Slovenski magazin, 11.40 Kino Fokus, 12.05 Dobro jutro, 15.20 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.15 Neverjetna živalska čutila: Vid, češko-ameriška dokumentarna serija, 16.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.55 Košarka - liga za prvaka: Rogaška - Zlatorog Laško, 6. kolo, 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.55 Avtomobilnost, 21.25 Ambienti, 21.55 Serena, francosko-ameriški barvni film, 23.40 Slovenska jazz scena: Jazz sacrál 'Alleluia', zbor Alfa in Omega, solisti in Nada Žgur, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Košarka - liga za prvaka: Rogaška - Zlatorog Laško, 6. kolo, 3.20 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Vabilo

Razvojna agencija Slovenska krajina vas vabi na rokodelsko in kulinarčno delavnico, ki bo 11. aprila od 15.00 ure na Slovenski kmetiji, na Gornjem Seniku!

Na delavnici bomo izdelovali velikonočne okraske in kaj finega skuhati.

PORABJE

ON ŽIVI
KONCERT
Maranata
PEVSKI ZBOR BINKOŠTNE CERKVE NUSKOVA
9. april 2017, ob 15. uri
Kulturni dom Števanovci
Prisrčno vabljeni!

Po koncertu Vas Slovenska narodnostna samouprava Števanovci vljudno vabi na velikonočno delavnico.

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem Vas prisrčno vabi

na otvoritev razstave

Likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije z naslovom

»Barvni odtenki skozi prizmo slovenskih paraplegikov«.

Otvoritev bo v petek,

7. aprila 2017 ob 18. uri

v razstavnem prostoru

Slovenskega doma v Monoštru.

FOTOGRAFIJA TEDNA

Samuel Bekő: Na jezeru Hársas

Ta teden so nam poslali slike: Eva Sömenek, 7. r: Trobentice cvetijo na travniku

Johanna Sömenek, 4. r: Spomladanska roža v gozdu Szandra Sömenek, 7. r: Moja najlepša roža narcisa

Antónia Baranyi, 7. r: Na poti po Grbenjščku na Gornjem Seniku

Matjaž Farkaš, Bernadett Bedi in Balint Mešič iz 8. razreda na OŠ Števanovci so nam poslali spomladanske posnetke.

Julia Nagy, 8.g; Dora Doszpot (Moj pes), 7.g; Samuel Bekő (Moja pokojna muca Lili), 8.g. (gimnazija Monošter)

Ta teden smo se odločili za fotografijo, ki nam jo je poslal Samuel Bekő, poslikal jo je na jezeru Hársas.

Hvala za fotografije.
Uredništvo

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB